

Polskie Towarzystwo Certyfikacji Energii

Polskie Towarzystwo Certyfikacji Energii

Białe certyfikaty narzędziem polskiej polityki energetycznej

Tomasz Wiczorek

Prezes Zarządu

Warszawa 5 kwietnia 2006 r.

www.ptce.pl

Certyfikaty jako rynkowe narzędzie wsparcia w obszarze energetyki Krajów Członkowskich UE (1)

- **Zielone certyfikaty** - system kwotowy z określoną opłatą zastępczą w obszarze energii elektrycznej wytwarzanej w odnawialnych źródłach energii (Wielka Brytania, Walonia, Szwecja)
- **Czerwone certyfikaty** - system kwotowy w obszarze energii elektrycznej wytwarzanej w skojarzeniu
- **Białe certyfikaty** – Włochy, Wielka Brytania, Francja (wdrożenie wrzesień 2006)

Certyfikaty jako rynkowe narzędzie wsparcia w obszarze energetyki Krajów Członkowskich UE (2)

Atrybuty systemów kwotowych ze zbywalnymi certyfikatami:

- Precyzyjnie określony zakres podmiotów objętych obowiązkiem
- Precyzyjnie określony zakres obowiązku
- Korzystne warunki do podejmowania decyzji inwestycyjnych w określonym horyzoncie czasowym
- Pozostawienie decyzji o sposobie wypełnienia obowiązku po stronie podmiotów zobligowanych
- Wprowadzenie zbywalnych i płynnych instrumentów, będących przedmiotem obrotu giełdowego/handlowego
- Nie wyklucza konkurencji w zakresie oferowania coraz tańszej energii

Zielona Księga o efektywności energetycznej lub jak osiągnąć więcej zużywając mniej (1)

- Zielona Księga - katalizator inicjatywy w zakresie efektywności energetycznej na poziomie UE, krajowym, regionalnym i lokalnym
- Główne bariery utrudniające zwiększenie efektywności w opłacalny sposób:
  - brak odpowiednich zachęt
  - brak wystarczających informacji
  - brak mechanizmów finansowania
- KE wykazuje, iż można zaoszczędzić około 20% energii zużywanej w UE co odpowiada kwocie 60 mld euro lub sumarycznemu obecnemu zużyciu energii przez Niemcy i Finlandię

Zielona Księga o efektywności energetycznej lub jak osiągnąć więcej zużywając mniej (2)

- Dokument wskazuje na białe certyfikaty jako instrument pobudzający siły rynkowe w stronę najbardziej ekonomicznych rozwiązań
- Certyfikat jako instrument potwierdzania wielkości oszczędności, wielkość energii oraz czas użytkowania
- Certyfikat jako przedmiot wymiany i handlu
- Obiecujące wyniki projektu „White and Green” w ramach programu SAVE nad efektywnością systemu białych certyfikatów (niskie koszty w odniesieniu do poziomu efektów)
- Podjęcie prac przez Komisję Europejską nad ogólnounijnym systemem białych certyfikatów

Dyrektywa w sprawie efektywności końcowego wykorzystania energii i usług energetycznych (1)

Celem Projektu Dyrektywy jest opłacalna ekonomicznie poprawa końcowego wykorzystania energii w Państwach Członkowskich poprzez:

- określenie niezbędnych celów orientacyjnych oraz stworzenie mechanizmów, zachęt i ram instytucjonalnych, finansowych i prawnych w celu usunięcia barier rynkowych utrudniających efektywne końcowe wykorzystanie energii
- stworzenie warunków dla rozwoju usług energetycznych oraz dostarczania innych środków poprawy efektywności energetycznej

Dyrektywa w sprawie efektywności końcowego wykorzystania energii i usług energetycznych (2)

- Projekt Dyrektywy stanowi, iż Państwa Członkowskie przyjmują i dążą do osiągnięcia krajowego celu orientacyjnego w zakresie oszczędności energii w wysokości 9% w dziewiątym roku stosowania Dyrektywy
- Całościowa oszczędność energii nakazana Dyrektywą jest wartością stałą, a przez to niezależną od przyszłego wzrostu PKB i jakichkolwiek przyszłych zmian w zużyciu energii
- Orientacyjny cel krajowy:
  - wynosi 9% średniego rocznego zużycia
  - jest mierzony w dziewiątym roku stosowania Dyrektywy
  - jest wynikiem kumulowanych rocznych oszczędności uzyskanych w ciągu dziewięcioletniego okresu stosowania dyrektywy
  - zostanie osiągnięty w wyniku zastosowania usług energetycznych i innych środków poprawy efektywności energetycznej

Zielona Księga - Europejska strategia na rzecz zrównoważonej, konkurencyjnej i bezpiecznej energii

- Zielona Księga przedstawia sugestie i opcje, które mogą stanowić podstawę nowej kompleksowej polityki energetycznej (w miejsce 25 różnych, nieskoordynowanych polityk energetycznych)
- Określa sześć kluczowych dziedzin, w których potrzebne są działania w celu sprostania wyzwaniom
- Wskazuje na efektywność energetyczną oraz odnawialne źródła energii jako podstawowe środki zaradcze w kwestiach zapobiegania zmianom klimatu
- W odniesieniu do obszaru efektywności zużycia energii Komisja Europejska proponuje w 2006 r. plan działania w sprawie racjonalnego wykorzystania energii
- Plan działań będzie obejmował ogólnoeuropejski system, zbywalnych białych certyfikatów

Doświadczenia Wielkiej Brytanii (1)

- Obowiązkiem zostali objęci dostawcy energii do grupy wyższej niż 50.000 konsumentów (poprzednio 15.000). W praktyce obowiązek ten dotyczy 11 dostawców, którzy pokrywają 99% rynku energii w Wielkiej Brytanii
- Zastosowana metodologia obliczania celu indywidualnego na poziomie poszczególnych spółek nakłada nieco większe obowiązki na podmioty o większej liczbie klientów
- Istotnym warunkiem wypełnienia obligacji jest konieczność osiągnięcia co najmniej 50% oszczędności w Grupie Priorytetowej, która obejmuje gospodarstwa domowe o niskim poziomie dochodów

Doświadczenia Wielkiej Brytanii (2)

- Cel ogólny określony przez DEFRA:
  - 2002-2005 : 62 TWh
  - 2005-2008 : 130 TWh
  - 2008-2011: do określenia w 2007
- Podział celu dokonywany przez OFGEM
- Podmiotem dokonującym podziału celu ogólnego, nadzorującym i monitorującym rynek jest OFGEM (Office of Gas and Electricity Markets)
- Zobligowane podmioty mogą sprzedać bądź kupić potwierdzone oszczędności energetyczne innego zobligowanego podmiotu. Ponadto istnieje możliwość sprzedaży obligacji (całości lub części) po uzyskaniu autoryzacji ze strony OFGEM

Doświadczenia Wielkiej Brytanii (3)

Formuła dla określania celu indywidualnego na rok 2005:

$$CI = (SC/TC) \times 130$$

SC - liczba klientów domowych danego podmiotu
zobligowanego wg. stanu na 31 grudnia 2004

TC - łączna liczba klientów domowych obsługiwanych
przez wszystkie podmioty zobligowane wg. stanu na 31 grudnia
2004

Doświadczenia Wielkiej Brytanii (4)

- Podmiot zobligowany ma obowiązek powiadomić Ofgem o działaniach jakie zamierza podjąć na rzecz realizacji celu
- Ofgem zatwierdza schemat działań
- Po zakończeniu schematu działań dostawca ma obowiązek poinformować Ofgem, który określa wielkość oszczędności efektywności energetycznej, czas trwania oszczędności oraz wielkość oszczędności zrealizowanej w Grupie Priorytetowej
- W większości dokonuje się wystandaryzowanego porównania scenariuszy zużycia energii przed-i-po

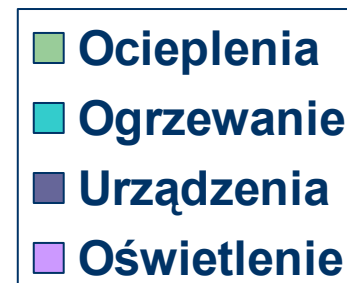
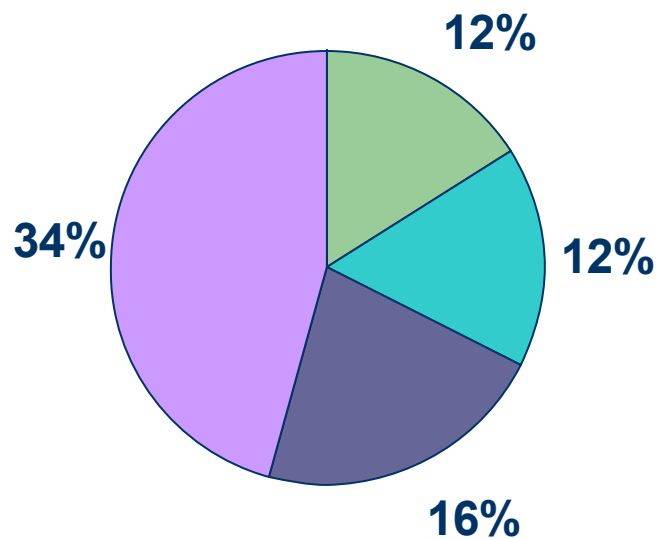
Doświadczenia Wielkiej Brytanii (5)

- Wypełnienie obligacji 2002-2005 przez Npower :
  - ocieplenia 41%
  - ogrzewanie 9%
  - urządzenia 28%
  - oświetlenie 22%
- Realizacja celu w poszczególnych latach:
  - rok 1 - 10%
  - rok 2 - 58%
  - rok 3 - 54%
- Nadwyżka 22% przeniesiona do rozliczenia na okres 2005-2008

Doświadczenia Wielkiej Brytanii (6)

- W 2002 r. w ramach Energy Efficiency Commitment 2002-2005, Wielka Brytania określiła cel w zakresie redukcji zużycia energii na 62 TWh (baza z 2002 r. to 20,7 TWh)
- Do czerwca br. cel został przekroczony o 40% a zrealizowane oszczędności wyniosły 89,8 TWh. Wszyscy dostawcy wypełnili obowiązek a sześciu dostawców przeniosło nadwyżki w oszczędnościach do rozliczenia na kolejny okres
- W ten sposób 25% celu zdefiniowanego na kolejny okres 2005-2008 zostało już osiągnięte

Rozliczenie EEC 2002-2005

Doświadczenia Włoch (1)

- Obowiązek nałożony na dystrybutorów gazu i energii elektrycznej (ponad 100.000 klientów)
  - gaz: 22 dystrybutorów, około 9.630.000 klientów
  - energia elektryczna: 8 dystrybutorów, 98% klientów
- Zakładane oszczędności w obszarze energii elektrycznej:
  - 2005- 1,20 MTOE/rok
  - 2006- 1,6 MTOE/rok
- Zakładane oszczędności w obszarze zużycia gazu:
  - 2005- 1,00 MTOE/rok
  - 2006- 1,30 MTOE/rok

Doświadczenia Włoch (2)

- Możliwość wypełnienia obowiązku poprzez:
  - realizację własnych projektów zwiększających efektywność energetyczną
  - realizację projektów zwiększających efektywność energetyczną z innymi podmiotami (ESCO, producenci urządzeń, instalatorzy, instytucje finansowe)
  - zakup Białych Certyfikatów na rynku lub w kontraktach
- Projektowanie, wdrożenie i ocena wg kryteriów określonych przez Regulatora

Francja - zarys systemu (1)

- Obowiązek nałożony na dostawców gazu, energii elektrycznej, paliwa (bez transportu), ogrzewania i chłodzenia dla zastosowań stacjonarnych
- Cel: redukcja konsumpcji o 2% w skali roku, do roku 2015
- Przewidywane wdrożenie mechanizmu Białych Certyfikatów
- Przewidywane wypełnienie obowiązku przez:
  - wdrożenie projektów oszczędnościowych
  - zakup certyfikatów
  - zapłatę kary
- Koszty mogą być przenoszone w cenie energii

Francja - zarys systemu (2)

- Każdy podmiot może uzyskać oszczędności energetyczne i otrzymać certyfikaty, lecz:
  - minimalna wartość oszczędności wynosi 3 GWh
  - istnieje możliwość kumulacji oszczędności do wielkości minimalnej przez kilka podmiotów
- Certyfikaty są przyznawane po wdrożeniu programu ale przed uzyskaniem oszczędności energetycznych
- Działania kwalifikowane:
  - dotyczą wszystkich rodzajów energii oraz wszystkich sektorów (włączając transport ale z wyłączeniem instalacji objętych przez ETS)
  - dotyczą głównie działań standaryzowanych

Francja - zarys systemu (3)

- Cel krajowy: 54 TWh (final energy) w latach 2006-2008, skumulowany, cel rozłożony pomiędzy różne rodzaje energii
- Propozycja podziału obligacji z uwzględnieniem wartości sprzedanej energii oraz wielkości (w kWh)
- Oczekiwane koszty: <20 EURO/MWh
- Trwają prace na koncepcją prostego i efektywnego systemu kontroli ex-post
- Wątpliwości dotyczą łącznych kosztów oszczędności energetycznych

Doświadczenia na poziomie UE

- Obligacja na rzecz efektywności jest elementem składowym polityki energetycznej oraz programem przeciwdziałania zmianom klimatycznym
- Zróżnicowane systemy na poziomie krajowym w Wielkiej Brytanii, Włoszech i Francji (inicjacja w 2006 r.)
- Odległa perspektywa harmonizacji systemów wsparcia i zachęt

Polska – elementy systemu (1)

obligacja na rzecz efektywności

- Podmioty objęte obowiązkiem:
dostawcy gazu, energii elektrycznej i ciepła sieciowego...
- Charakter obligacji:
  - obowiązek uzyskania określonej oszczędności energetycznej w zdefiniowanym okresie
  - dotyczy dostaw dla gospodarstw domowych, sektora tercjalnego, innych podmiotów...
  - obowiązek realizowany wyłącznie w ramach kraju

Polska – elementy systemu (2) uczestnicy rynku

Uczestnicy rynku:

- dostawcy (ciepła, gazu i energii elektrycznej), na których nałożono obowiązek uzyskania zdefiniowanej oszczędności energii w określonym czasie
- ESCO's (energy service companies), jako profesjonalne podmioty wyspecjalizowane w zarządzaniu usługami energetycznymi, oferujące komercyjne usługi w zakresie zwiększania efektywności energetycznej
- brokerzy

Polska – elementy systemu (3)

modelowanie rynku Białych Certyfikatów

- Zdefiniowanie ilościowego celu ogólnego w odniesieniu do wielkości absolutnych lub w relacji do zużycia energii. Zwykle jest system obligacji kwotowej w odniesieniu do wielkości sprzedanej energii
- Podział celu ogólnego (krajowego) na zobligowane podmioty z uwzględnieniem efektywności ekonomicznej całego systemu
- Zdefiniowanie rodzaju, charakteru i minimalnej wielkości projektów, które będą kwalifikowały się do uzyskania BC

Polska – elementy systemu (4) atrybuty systemu Białych Certyfikatów

- Weryfikacja i kontrola efektów (korzyści) energetycznych uzyskiwanych w ramach nowych projektów inwestycyjnych
- Zapobieganie efektom podwójnego wykazywania uzyskanych oszczędności (double-counting)
- Możliwość sprzedaży nadwyżek oszczędności energetycznych w ramach wystandaryzowanego instrumentu finansowego
- Odseparowanie korzyści energetycznej (ekologicznej) od miejsca jej powstawania